

Science initiative “Universum”

Perspective scientific research

Proceedings of IV International scientific conference

Morrisville

Mar 30, 2017

www.iscience.me

Proceedings of IV International scientific conference “Perspective scientific research”. Morrisville, Lulu Press., 2017. 250 p.

Science initiative “Universum”

mail@iscience.me

www.iscience.me

Proceedings of 4th International Scientific Conference “Perspective scientific research”. Broad subject.

Published by Lulu Press, Inc.

Lulu Press, Inc.

627 Davis Drive, Suite 300,

Morrisville, NC 27560

© Authors of papers, 2017

© Science initiative “Universum”, 2017

ISBN: 978-1-365-87791-9

SECTION 9. Architecture

<i>Shevchenko L.S.</i> FORMATION OF ARCHITECTURAL AND LANDSCAPE ENVIRONMENT OF BOULEVARDS AS ONE OF A TYPE OF CITY LINEAR SPACES	195
--	-----

SECTION 10. Psychology

<i>Dzvinchuk J.V.</i> АПРОБАЦІЯ АВТОРСЬКОЇ МЕТОДИКИ ДІАГНОСТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР	199
<i>Grubi T., Lysenko O.</i> PECULIARITIES OF PROFESSIONAL STRESS AND PROFESSIONAL BURNOUT IN HUMAN OCCUPATIONS	202
<i>Lazurenko O.O.</i> THE CONCEPT OF EMOTIONAL COMPETENCE FORMATION	206
<i>Lysenko O.G.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	209
<i>Terentev A.A., Arpentieva M.R.</i> TO THE PROBLEM OF THE MODERN CLINICAL COUNSELING	213

SECTION 11. Politology

<i>Feklistov M.V., Feklistova I.S.</i> POLITICAL ASPECTS OF EURASIAN INTEGRATION DEVELOPMENT	218
<i>Ivanets T.M.</i> PARTY SYSTEM OF JAPAN: BASIC CONCEPTUAL CATEGORIES	222
<i>Leshchenko O.Y.</i> NATO'S POLICY TO PROTECT THE CIVILIAN POPULATION IN CONTEMPORARY ARMED CONFLICTS	225
<i>Lodyn P.Z.</i> JOHAN GALTUNG AS A PIONEER OF PEACE STUDY: THE MAIN ASPECTS OF HIS THEORY	230
<i>Razitskyi V.Y.</i> SPREADING OF THE LEADING EUROPEAN IDEAS IN EGYPT, SYRIA AND LEBANON IN XVIII-XIX CENTURIES	233
<i>Shpakovska Y.A.</i> THE FIRST PRESIDENCY OF CRISTINA FERNANDEZ DE KIRCHNER	236
<i>Yasirova Y.</i> FEATURES OF THE CYPRIOT POPULISM	240
<i>Zimina M.V.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ОПТИМІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКИХ ВІДНОСИН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	243

SECTION 12. Culturology

<i>Leshchuk O.O.</i> INTERDISCIPLINARY RESEARCH OF MEDIA, CULTURE AND RELIGION: WORLD EXPERIENCE AND UKRAINIAN PROSPECTS	247
--	-----

Іванець Тетяна Мирославівна
аспірантка
кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь, Україна
Науковий керівник – докт.іст.наук, проф. Лисак В.Ф.

ЯПОНСЬКА ПАРТІЙНА СИСТЕМА: ОСНОВНІ ПОНЯТІЙНІ КАТЕГОРІЇ

На сучасному етапі у партійній системі Японії розгорнулися активні процеси трансформації під впливом цілого ряду внутрішніх та зовнішніх чинників. Враховуючи тісний взаємозв'язок партійної системи країни з іншими системами — політичною, економічною, соціальною тощо, ця трансформація впливає на розвиток всієї країни, що робить дослідження цього питання на сучасному етапі доцільним та актуальним. Однак для проведення дослідження на належному рівні необхідно перш за все визначитися з ключовими поняттями такими як «партійна система» та «партія».

Дослідженням партій та партійних систем займається підрозділ політичної науки, що має назву партологія. Її зародження пов'язують із французьким дослідником Морісом Дюверже та його фундаментальною працею «Політичні партії» 1951 року [3]. «Партійна система», яка являється ключовим поняттям в партології, є підсистемою політичної системи. В сучасній науці існує вузький та широкий підходи до її визначення. Прихильники широкого підходу, серед яких можна виділити Дж. Сарторі, розглядають будь-яку сукупність партій як партійну систему [7, с. 135]. Послідовники вузького підходу, до яких відноситься дослідник П. Майер, вважають, що не всі сукупності партій можна вважати партійними системами, бо не завжди між партіями є взаємодія. Для випадків, коли взаємодія на принципах конкуренції відсутня, П. Майер пропонує використовувати поняття «сукупність партій» замість поняття «партійна система» [6, с. 50].

Єдиного підходу до визначення партійної системи в сучасній політичній науці немає. Одним з ключових дискусійних моментів на сьогоднішній день являється визначення суб'єктів партійної системи та особливості характеру їх взаємодій.

Польський дослідник Е. Вятр розглядає партійну систему як сукупність відносин між легально діючими політичними партіями, які проявляються в боротьбі за владу та конкуренцію [1, с. 43]. Російський дослідник О. Кочетков включає до партійної системи крім легальних ще й нелегальні партії [2, с. 113].

Вітчизняний дослідник В. Якушик бачить у партійній системі підсистему політичної системи, яка у широкому сенсі є певною єдністю існуючих у суспільстві політичних інститутів, політичних норм, політичної свідомості, політичних відносин, а у вузькому розумінні — системою політичних інститутів, що беруть участь у реалізації політичної влади [4, с. 10].

Японський дослідник С. Кавато, визначаючи поняття партійна система, робить акцент на структурі взаємодій між партіями, які можуть, на його думку, проявлятися у вигляді як співпраці так і конкуренції [11].

Важливим питанням партології являється також класифікація існуючих партійних систем. Однією з найбільш авторитетних на сьогоднішній день є типологізація італійського дослідника Дж. Сарторі. У своїй роботі «Партії і партійні

системи» 1976 року він виділив сім типів партійних систем: однопартійні системи; системи з партією гегемоном; системи з домінуючою партією; системи простого плюралізму; системи помірною плюралізму; системи крайнього плюралізму; атомізовані системи [7, с. 173]. За цією класифікацією Японія відноситься до країн із партійною системою з домінуючою партією, характерною рисою яких є те, що незважаючи на існування демократичних процедур та великої кількості партій, протягом багатьох років на виборах перемагає одна і та сама партія, яка домінує у всіх державних структурах. У випадку Японії такою партією являється Ліберально-Демократична партія, яка залишалася правлячою більше ніж півстоліття.

Крім Дж. Сарторі свої класифікації партійних систем пропонують дослідники Ж. Блондель, Дж. Лапаломбара, М. Вейнер, К. фон Бойме, П. Ордешук, Е. Вятр. Цікавою є класифікація на основі кількісного критерію П. Майра. Він виділяв систему великих партій (якщо дві найбільші партії разом отримують більше 80% місць у парламенті); систему середніх партій (якщо дві найбільші партії мають 65% місць, а 35% місць розподіляють між собою решта партій); систему малих партій (якщо дві найбільші партії отримують 42% місць, а 58% належать решті партій) [6, с. 70].

На останніх виборах до Палати Представників 2014 року Ліберально-Демократична партія Японії та Демократична партія Японії разом завоювали 364 місця, тобто 77% від загального числа, за результатами виборів до Палати Радників 2016 року ці партії мають разом 170 місць, тобто 70%. Загальна кількість місць ЛДПЯ та ДПЯ в японському парламенті складає 536 тобто 75% [9; 10]. Тобто за класифікацією П. Майра на сучасному етапі Японія наближена до країн із партійною системою великих партій.

Ключовим елементом партійної системи, без якого її існування було б неможливим, є «політична партія». Український політолог Ю. Шведа виділяє три підходи до розуміння терміну партія. Філософсько-етичне розуміння: партія як природна форма об'єднання людей на основі певних принципів і спрямована на реалізацію певних цілей. Соціально-історичне розуміння: це структурний елемент соціальної системи, колективна форма організації та інституалізації соціально-класової активності, фактор формування і вираження громадської думки та ідеологічних установок різних соціальних груп. Політологічне розуміння: партія визначається як елемент державно-політичної системи, щільно пов'язаної з державними та правовими інститутами [5, с. 428].

В сучасній політичній науці існують різні підходи до визначення категорії «політична партія». Засновник сучасної партіології М. Дюверже визначає партію як організацію, яка має на меті завоювання влади та її реалізацію, опирається на підтримку широких верств населення, представляє обмежену частину громадян із певними інтересами. Ідеологічний підхід до визначення використовує К. фон Бойме, який визначає партію як групу громадян-одномисльців, які діють спільно для досягнення спільних політичних цілей. Електоральну характеристику використовує в якості основної у своєму визначенні Дж. Сарторі: партія — це така політична група, яка активно бере участь у виборчому процесі та завдяки цьому має змогу висувати своїх кандидатів на державні і публічні посади [4, с. 121].

Для нашого дослідження важливо також звернути увагу на визначення терміну партія, яке дається у Законі про вибори, що регулює діяльність японських партій. Згідно цього закону політична партія — це політична організація, яка має не менше

п'яти представників у Палаті Представників чи в Палаті Радників, або набрала не менше 2% голосів на попередніх загальнонаціональних виборах [8].

Саме цим критеріям мають відповідати політичні партії в Японії, щоб мати змогу реалізувати свою основну мету: брати участь у парламентських виборах та боротися за владу.

Враховуючи основні підходи до трактовки терміну партія в наукових колах та особливості японських реалій, ми можемо дати наступне визначення політичній партії — це утворена на добровільних засадах політична організація, що має документально закріплений правовий статус, організаційну структуру, політичну платформу та відповідає певним характеристикам, які дають їй законне право брати участь у виборах різного рівня; вона є провідником інтересів окремої частини громадян та своєю головною метою ставить завоювання й здійснення влади в державі.

Важливим питанням при дослідженні партійних систем є взаємозалежність виборчої та партійної системи країни, яка була викладена у законах М. Дюверже. Вони звучать наступним чином: виборча система пропорційного представництва призводить до формування багатопартійної системи з незалежними та стабільними партіями; мажоритарна виборча система у два тури призводить до формування «м'якої» багатопартійної системи, для якої характерні альянси; мажоритарна виборча система з одним туром виборів призводить до формування двопартійної системи з чергуванням сильних партій [3, с. 234].

В Японії використовується змішана виборча система — частина депутатів обирається за мажоритарним округам, частина в округах пропорційного представництва. При чому на виборах до нижньої та верхньої палат парламенту використовується різний підхід у визначенні округів. На виборах до нижньої палати це одномандатні округи при мажоритарній системі та багатомандатні — при пропорційній. На виборах до верхньої палати використовуються багатомандатні округи при мажоритарній системі та загальнонаціональний округ при пропорційній [8]. Саме змішана виборча система створює унікальні умови для розвитку японської партійної системи.

Виборча реформа 1994 року дала нам змогу на практиці перевірити гіпотезу М. Дюверже про взаємозв'язок партійної та виборчої системи. Система єдиного голосу, що не можна передати, яка діяла до 1994 року, при голосуванні в «середніх округах» призводила до зростання тенденцій дроблення партій на фракції для отримання більшої кількості місць у парламенті — саме фракційність стала однією з важливих складових, які дозволили ЛДПЯ утримувати більшість в парламенті протягом десятиліть. Перехід до змішаної пропорційно-мажоритарної системи з голосуванням в «великих» та «малих» округах призвів до трансформації партійної системи Японії, посилення позицій опозиційних сил та створення нових партійних конфігурацій.

Процеси, які на сучасному етапі відбуваються в японській партійній системі мають потенційно-важливе значення для подальшого розвитку Японії в цілому, тому вони потребують подальшого детального вивчення.

Література:

1. Вятр Е. Социология политических отношений / Пер. с польск. – М.: Прогресс, 1979. – 143 с.
2. Голосов Г. Форматы партийных систем в новых демократиях: институциональные факторы неустойчивости и фрагментации // Полис. – 1998. – № 1. – С. 108-117.

3. Дюверже М. Политические партии [Текст] / М. Дюверже // Пер. с фр. Л.А. Зиминной. – М.: Акад. проект, 2000. – 558 с.
4. Політичні партії України / За ред. В.М. Якушика. – К.: Кобза, 1996. – 237 с.
5. Шведа Ю. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів: Тріада плюс, 2004. – С.428-429.
6. Mair P. Party Systems and Structures of Competition / Lawrence LeDuc, Richard G. Niemi and Pippa Norris // Comparing Democracies: Elections and Voting in Global Perspective. – Thousand Oaks and London: Sage, 1996. – P. 49–82.
7. Sartory G. Parties and Party Systems. A Framework for Analysis. – New York: Cambridge University Press, 1976. – 257 p.
8. 公職選挙法（昭和二十五年四月十五日法律第百号）[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.e-gov.go.jp/htmldata/S25/S25HO100.html>
9. 参議院選挙2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.asahi.com/senkyo/senkyo2016/>
10. 衆院選2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yomiuri.co.jp/election/shugiin/2014/>
11. 川人 貞史(かわと さだふみ).二大政党システムとは何か[Електронний ресурс] // 読売新聞. – Режим доступу: <http://www.akaruisenkyo.or.jp/wp/wp-content/uploads/2012/08/%EF%BC%B64.pdf>

O.Y. Leshchenko
graduate student
of the National Institute for Strategic Studies

NATO'S POLICY TO PROTECT THE CIVILIAN POPULATION IN CONTEMPORARY ARMED CONFLICTS

О.Я. Лещенко
аспірант Національного інституту стратегічних досліджень
Київ, Україна

ПОЛІТИКА НАТО ЩОДО ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Annotation. Analyzes the recent decision of the North Atlantic Treaty and the states — members of the NATO alliance for the protection of civilians in armed conflict at the present stage of the alliance.

Keywords: NATO, civil defense, armed conflicts, humanitarian operations.

Анотація: Аналізуються останні рішення Організації Північноатлантичного договору та держав — членів блоку НАТО щодо захисту цивільного населення в умовах збройних конфліктів на сучасному етапі розвитку альянсу.

Ключові слова: НАТО, цивільний захист, збройні конфлікти, гуманітарні операції.